

Borta quadā die inter nos, de creatiōe mūdi disceptatione: dicebas q̄plu-
rimos in eā opinationē confluisse: q̄ deū ab aeterno, potuisse oīm creatio-
nē absoluisse testat̄. Ego vero haud omnino huic assertiōi aduersat̄: sub-
iunxi deū ab eterno sc̄dm adiacentiā quidē potestatis: nō tñ sc̄dm ipsius
opis exequutionē: potuisse creare vniuersa. Secundū adiacentiā potesta-
tis dico: quia de⁹ est eterna oīm creaturarū potestas: q̄ semp & ab aeterno
Id potuit: qd̄ postea actu & ope cōpleuit. Secūdū exequutionē vero operis, intelligo deū ne
quaḡ potuisse ab eterno perfecisse vniuersa: haud p̄pter ip̄i⁹ deī naturalē quadā impotentiā
& infirmitatē: sed satius ob creaturarū alteritatē: & earū ab sui creatoris consubstārialitate,
substantiali ve vnitāte p̄laptionē: qd̄ mult̄ causis ostēdem⁹. ¶ Prima. Aeternitas cū infīnita
te substātiē cōuertit̄. Sūt em̄ ambe equales: & soli diuinitati p̄priē. Quapropter creaturam
eternitate metiri: hoc est dicere, illā potuisse ab eterno subsistere: est & illi⁹ substātiā statue-
re immēsam. Quī em̄ creatoris & creaturē, durationes & p̄manētias equauerit: debet & am-
borū exequare substācias. ¶ Secūda. Idē est potuisse ab eterno aliquā esse creatā substātiā
ei qd̄ est posse extra diuinā substātiā, esse aliā substātiā actu imensam. Si igit̄ haud potest
deus aliquid extra se immēsum: neq; is potest extra se substātiā eternā. ¶ Tertia. Cū duplex
sit diuina operatio: quēdā quidē naturalis & cōsubstārialis: alia vero incōsubstārialis & vo-
luntaria: illā solā eternitate: istā vero tpe aut a uo, volum⁹ esse metiendā. Diuin⁹ em̄ arcan⁹
& interior p̄cessus: eternus, exterior vero: tēporarius aut eūternus. ¶ Quarta. Implicat cō-
tradictionē: creaturā esse ab eterno: & eā esse creaturā. Nā creatura vt huiusmodi: est opus
& opificiū creatoris: diuisū & separatū ab ipsius creatoris substātia: & nequaḡ ex illa: sed ex nī
hilo & nō ente, ab ea p̄ductū. At qui omne op⁹: cū a mēre p̄deat sui opificiū: debet ipsius op̄i-
ficiū mens & volūtaria opis causa: ip̄o suo op̄e: tā substātia q̄ duratione esse eminentior ac
prior: quēadmo. dū humanā mentē cunctarū suarū notionū opificē: dicimus natura & dura-
tione cūctis suis notionibus esse priorē: & aliquādiu subsistere inanē & vacuā. Postea vero
eandē suapte idustria: variis specieb⁹ p̄pria replere & exornare scrinia. Sic & diuina mens: dī-
cēda est aliquādiu, vt ab eterno & toto primo a uo, substituisse sola: tanḡ exteriore creatura-
rū opere, inanīs & vacua: quæ demum vltro, omnia parturiuit. Et sicut qui dixerit aliquam
notionem ac speciem: inesse humanæ menti a natura: negat illam esse humanæ mentis
opificiū: ita & qui senserit aliquam creaturam aut esse aut potuisse fieri ab aeterno: negat
eādem creaturam, esse diuinæ mētis opus. ¶ Quinta. Cū hæc tria adiuicē cōuertant̄: eterni-
tas, imēfitas & substātiē idētitas: necesse est vt si creatura potuit ab eterno subsistere: hæc &
immenā sit & auctori suo cōsubstārialis. At uero esse cōsubstāriale: est penit⁹ a creatura a-
lienū: vt pote qd̄ p̄priū est, dūtaxat arcanorū deī partuū: vt filii & spūssanc̄ti. ¶ Sexta. Creatu-
rā potuisse ab eterno subsistere: mysticū diuinę trinitatis numerū scindit ac diuellit. Argu-
it insuper deū esse impfectū: tanḡ q̄ eterna alicuius exterioris substātiē p̄sentia indiguit: nō
habēs intra semetip̄m circa quod eterne ageret. Qui igit̄ voluerit deū, aut esse p̄fectū nulli-
us exterioris substātiē indigū: aut deū a deo cadere nō posse: necesse est vt creaturā non po-
tuisse ab aeterno subsistere fateat̄. Ob eas itaq; quas adduxim⁹ causas: liquet nullā creaturā
posse in eternitate locum habere. Vale: Ex Carolo pontano vico, Secunda die Aprilis, M.
CCCC, XIII.

In ædibus Ascēsiānis Ad. XII. Calen-
das Maias Annū, M. CCCCC, XIII.

Ambrosius

et frater et insignis

Quod cernis Samarobrinis ancile paratur,
Quintinū circa lilia terna vides
Hoc vigili Samarobrinos custode refultos
Hostiles nūq̄ cotripuere duces,

Ambrosius ancile

In scriptis Ambrosii ad Gregorium VII. de investitura

CCCCXIII